

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Hlatovany Lajos hr.

Idő

"1919.

Személy

Szerző:

Cím:

A hosszú báró, mint színházbarát

Forrás:

Hétfé

Bv

1919. 1. 13.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

A hosszú báró, mint színházbarát

Evekkel ezelőtt, már nem is emlékszem mi-
kor, egy szükvallu, sovány, nagyon magas, csu-
nyaarou fiatalember tűnt fel az életben. Nem
okásokban lehetett látni, még a lóversenyen sem,
nem lébemann volt, a szónak pesti értelmében,
inkább csak írók és ujságírók között mozgott. A
hosszu báró nagy tiszteletnek örvendett, nem a
tehetsége miatt, mert emiatt egész könnyen meg-
hatségeit pusztultak el öt krajcárral a zsebük-
halhatott volna éhen, hiszen sokkal nagyobb te-
ben kifizetlen hónapos szobájukban. A bárót nem
a tehetsége miatt tisztelték, nem a zsenialitása
miatt köszöntek neki előre érdemes írók és mű-
vészek, híres beérkezettek. A bárónak jobb ajánló-
levele volt a tehetségénél: a pénze. Ezt a pár
milliót, amivel a báró rendelkezik, senki sem
akarja a terhére könyvelni, de amikor egy kis
fotografiát adunk, mindenki beláthatja, hogy nem
hagyhatjuk szó nélkül. Először akkor hallottunk
róla, amikor Lipésében, német nyelven egy köny-
vet adott ki: *Ich und die Bücher*. Ő és a köny-
vek. Valljuk meg őszintén, ez a könyv nem kis
feltűnést keltett a Lipótvárosban. Különösen az
okozott meglehetősen kínos érdeklődést, hogy a
fiatal milliomos saját zsenge énjét szembeállítja
komoly, vérrel, tehetséggel, lélekkel és tudással
megírt könyvekkel.

— *Er und die Hüepel!* — mondták a Li-
pótvárosban és sokat beszéltek a hetvenkedésé-
ről.

Azután megint sokáig nem lehetett felőle
hallani. Németországban élt, német művészek és
írók között. Megismerte a német moderneket sze-
mélyesen, törzsvendég lett a Caffé Grössenwahn-
ban, ahonnan hazahozta magával mindazt, ami
ennek a kávéháznak a címében benne van. Itt-

hon kezelésbe vette a *Nyugat* című folyóiratot,
ami igazán nem büne és hódolt Ady kultúrájának,
amit szintén nem lehet szemére vetni. Sokkal
nagyobb büne volt, hogy elkövetett egy-két da-
rabot, helyrehozhatatlan bukást okozván magának
és a színházaknak. Az egyikre emlékszem, a címe
«A szüz» volt. Ő és a szüz. Ezt Lengyel henyussal
írta együtt. Borzasztó volt, hogy röhögött a pub-
likum a darabon. Illetőleg, ahol sirni kellett
volna, csak ott röhögött. Ahol röhögni kellett
volna, ott olyan szomorú, hosszúra nyult arcokat
lehetett látni, mint egy zsidó temetésen.

A milliomos azért nem rettent el. Nem olyan
gyerek, hogy terrorizáltatni hagyja magát a pub-
likumtól. Ő csak tovább írta darabjait. Persze
senki sem merete előadni. Legutóbb egy német-
országi színpadon mégis kieroszakolta, hogy elő-
adják «Die Spur» című darabját, ennek azon-
ban olyan botrány lett a vége, hogy példa nél-
kül való a színházak történetében. Ha a jó Is-
tenke megsegít, most talán nem fog egyhamar
darabot írni.

Ir azonban mást! Még pedig milyeneket!
Direkt vett egy folyóiratot; hogy elhelyezhesse
cikkeit. Már láttam tulajdonjoggal csúnyán visz-
szaélni, de ahogy ez a báró az ő két lapjával
visszaél, az már valóban felülmul mindent. Em-
lékszem, hogy napilapjában, amikor az a papir-
hiány miatt csak 12 oldal terjedelemben jelen-
hetett meg és a világháború javában dühöngött
és az események úgy torlódtak, hogy 20 oldalra
se fértek volna rá, amikor a képviselőházban a
legnagyobb dolgok történtek, amikor oly forró
és fülledt volt a levegő, hogy már érezni lehe-
tett, hogy jönni kell a nagy zivatarnak, amely
elsöpör mindent: a báró «Bálok, párok, temető-
árok» és «Feleségek felesége» és «Felesége fe-

leségem» és «Feleségem felesége» címmel ret-
tenetes álbidermayer utánzatokat adott be a pub-
likumnak folytatásokban és kilenc hasáb terje-
delemben, hogy szegény olvasó nem tudta, ő bo-
lond-e, vagy az, aki írta. Közben mindenütt jelen-
telt, fölényesen végignézett az embereken, csunya
orra alatt gunyos mosollyal lektrizált mindenkit
és fellépésében éppoly rosszmódoú volt, mint írá-
saiban.

A forradalomban aktív szerepe volt a báró-
nak. Ott volt az Astoriában, aztán betolakodott
a Nemzeti Tanácsba — amiért még meglehetne
neki köszönet — de mindezt meg is írta folyó-
iratában. amiért őszintén szólva, ahogy a felesé-
gem beszél, csak közbeszólás alakjában óhajtom
megjegyezni, huszonötöt érdemel. Az a bizonyos
«Ich und die Bücher»-leli Hüepe, a Caffé Gröss-
senwahn-ból elhozott csupa fölény, az Árok, bálok,
párok, sárok-ka zavaros értelmetlenségek. miud-
sz lenne van benne a könyvesköben.

A hosszú báróról, mint a színházak barátjáról és mint kritikusról ugyancsak ekképp lehet megemlékezni. A tehetségtelenek fölénye, amellyel a tehetségeket a maga furcsa modortalanságában kezeli, itt is kijön az írásaiból. Legutóbb Nádas Sándor egy könyvéről mert ez a báró kritikát írni. Egy mondata, egy jelzője, egy megfigyelése többet ér Nádasnak, mint az egész báró az ő irodalmi sigányjával együtt. A báró fölényesen megveregeti Nádas vállát, egyébként két hasábon át kitalál mindenféle hibákat, amit csak ilyen nagyképű, álművelt gyerek tud kitalálni, akinek módjában van saját kitalálásait financirozni.

Ezeket végre el kellett mondani erről a hosszú báróról, mert már igazán nem lehet vele kitartani